

***Πριν, Κατά και Μετά την επίσκεψη στο Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας,
Συνεργασία: Ίδρυμα Πιερίδη [NiMAC]***

Έκθεση Fluid Persistence

***«Διαδρομές νερού»:* Προτεινόμενες εικαστικές δραστηριότητες για φοιτητές**

Πιο κάτω προτείνονται δραστηριότητες για την εξερεύνηση των έργων της έκθεσης *Fluid Persistence* από οργανωμένες ομάδες φοιτητών και φοιτητριών Τμημάτων Τεχνών ή/και Επιστημών της Αγωγής, οι οποίες επισκέπτονται την έκθεση στο πλαίσιο πανεπιστημιακού μαθήματος, με τη συμμετοχή και συνοδεία του/της διδάσκοντα/ουσας.

Το υλικό μπορεί να αξιοποιηθεί από τον/την διδάσκοντα/ουσα για την επεξεργασία των εικαστικών εννοιών και πρακτικών επιλεγμένων έργων της έκθεσης, πριν, κατά και μετά την προγραμματισμένη επίσκεψη.

Σχεδιασμός: Έλενα Παναγιώτου (μουσειοπαιδαγωγός), σε συνεργασία με τη Δρ. Άντρη Σάββα, Τμήμα Επιστημών Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Κατά την επίσκεψη στο Κέντρο πραγματοποιείται το διαδραστικό παιχνίδι εξερεύνησης «Διαδρομές Νερού»:

Οι ομάδες φοιτητών που θα συμμετέχουν στο πρόγραμμα θα έχουν την ευκαιρία μέσα από ένα διαδραστικό παιχνίδι εξερεύνησης να προσεγγίσουν την παρουσία, την απουσία, τη μεταβολή και την κίνηση του στοιχείου του νερού, σε σύνδεση με το τοπικό και το παγκόσμιο επίπεδο. Ακολουθώντας μια διεπιστημονική προσέγγιση, η εξερεύνηση των έργων της έκθεσης βασίζεται σε τρεις άξονες: τη χαρτογράφηση, τους μικρόκοσμους και το τοπίο, προσκαλώντας τους συμμετέχοντες να ανακαλύψουν συνεργατικά, νέες οπτικές για τη δύναμη του νερού να διαμορφώνει τοπία, φυσικά όρια, οικοσυστήματα και ανθρώπινες ιστορίες.

Το παιχνίδι υλοποιείται σε μορφή σταθμών και οι συμμετέχοντες εργάζονται συνεργατικά χρησιμοποιώντας εκτυπωμένο χάρτη με κάτοψη της έκθεσης και σχετικές οδηγίες (υπάρχει διαθέσιμος για εκτύπωση). Αποτελεί επίσης τη βάση για δραστηριότητες προετοιμασίας πριν από την επίσκεψη στο Κέντρο, καθώς και για δραστηριότητες επέκτασης και έρευνας μετά την επίσκεψη.

Διάρκεια: 2 ώρες

Εικαστικές έννοιες στις οποίες δίνεται έμφαση: Τόποι (υφές, χρώματα, τοπία, διαδρομές, μετακίνηση - μετανάστευση), ρευστότητα, κοντινά πλάνα - μικρόκοσμοι, μορφές, περιγράμματα

Πρακτικές στις οποίες δίνεται έμφαση: έρευνα πεδίου/εντός πλαισίου, frottage, λήψεις - βιντεοσκόπηση,/καταγραφή, χαρτογράφηση, παρατήρηση, σύνθεση, αποδόμηση, διατύπωση ερωτημάτων και ερμηνειών, παρουσίαση – επιμέλεια.

Σχετικά με την έκθεση *Fluid Persistence*:

Παρουσιάζονται έργα από 19 σύγχρονους καλλιτέχνες με κύρια θεματική το νερό, τη πολυδιάστατη φύση του, τη δύναμη και τις ιδιότητες του.

- Το νερό σε σχέση με τη ζωή/διατήρηση, την ιστορία, τη μυθολογία, την κοινωνική πραγματικότητα και την πολιτική μέσα από σύγχρονες εικαστικές πρακτικές. Τα έργα διερευνούν ζητήματα σχετικά με την οικολογική καταστροφή, το ρόλο του νερού στην αφήγηση και τη μυθοπλασία, την γεωπολιτική του δύναμη και την μεταμορφωτική του φύση.
- Μέσα και πρακτικές: Βίντεο, εγκατάσταση, φωτογραφία, σχέδιο, ζωγραφική, μικτές τεχνικές, αντικείμενα, χαρτί κ.ά.
- Στοιχείο της ρευστότητας στα ίδια τα έργα αλλά και ως μορφή αφήγησης της έκθεσης (αναδύονται ιστορίες και αναμνήσεις).

<https://nimac.org.cy/el/fluid-persistence/>

Περιεχόμενο (επιλεγμένα έργα της έκθεσης):

1. Μαρίνα Κασσιανίδου, *Phantom Islands, 2025, Χαλκογραφία (drypoint) σε χαρτί βαμβακιού 280 γρ./τ.μ. [επιλογή 16 από 50 εκτυπώσεις] ΚΥΠΡΟΣ-ΧΑΡΤΗΣ*

- Περιγραφή έργου: Για το έργο αυτό, η Κασσιανίδου **στρωματοποιεί τα περιγράμματα δώδεκα ιστορικών και σύγχρονων χαρτών της Κύπρου**, που προέρχονται από εκδόσεις που κυκλοφόρησαν από τον 13ο αιώνα έως το 2025 και τυπώθηκαν σε πόλεις όπως το Λονδίνο, η Λιβόρνο, η Φλωρεντία, η Βενετία, το Άμστερνταμ και η Λευκωσία. Οι ακτογραμμές αυτές—ταυτόχρονα οικείες και αντικρουόμενες—αποκαλύπτουν μεταβολές στις τεχνικές χαρτογράφησης, αλλαγές στις αντιλήψεις, αλλά και **γεωλογικές μεταμορφώσεις του νησιού**, τόσο φυσικές όσο και ανθρωπογενείς. Τα **επικαλυπτόμενα περιγράμματά των χαρτών** αναπαριστούν **ένα νησί σε συνεχή κίνηση** αφού το όριο ανάμεσα στη γη και τη θάλασσα ποτέ δεν υπήρξε σταθερό..... Το νησί αναδύθηκε βαθμιαία μετά από τεκτονικές συγκρούσεις πριν από εκατομμύρια χρόνια, **με το περίγραμμά του να μεταβάλλεται συνεχώς έως τις μέρες μας**. Η Κασσιανίδου εγχάραξε τα περιγράμματα των χαρτών που συνέλεξε σε χάλκινη πλάκα—ένα υλικό που χρησιμοποιείται παραδοσιακά για την εκτύπωση χαρτών. Με κάθε πέρασμα από την πρέσα, **οι χαραγμένες γραμμές γίνονται πιο αχνές και οι εκτυπωμένες μορφές λεπταίνουν**, δημιουργώντας μια διαρκώς μετακινούμενη Κύπρο. Ο τίτλος *Phantom Islands* παραπέμπει σε χαρτογραφικούς μύθους—σε νησιά που κάποτε απεικονίζονταν σε χάρτες και στη συνέχεια εξαφανίζονταν—ενώ υποδηλώνει τη **ρευστή και διαρκώς μεταβαλλόμενη φύση των ορίων ανάμεσα στη γη και το νερό**.
- Κατά την επίσκεψη: Πειραματισμοί με περιγράμματα και επικαλύψεις χαρτών της Κύπρου. Οι συμμετέχοντες χρησιμοποιούν εκτυπώσεις A5 από χάρτες της Κύπρου από το 1562-2025 (βλ. πιο κάτω) και ακολουθούν σε πολλές επαναλήψεις το περίγραμμα τοποθετώντας φύλλο καρμπόν ανάμεσα στην εκτύπωση και το λευκό χαρτί.

Ιδέες για επέκταση/έρευνα μετά την επίσκεψη:

- Περαιτέρω αναζήτηση για χάρτες της Κύπρου:

https://www.physics.ntua.gr/~cchrist/KYPROS/XARTES/pages/CYPRUS%20-%20MAP%20-%20Aegean%20Islands%20-%20Abraham%20Ortelius,%201608%20_jpg.htm

<https://www.geonoma.gov.cy/index.php/chartes>

- Χαρτογράφηση φυσικών διαδρομών νερού στην Κύπρο:

<https://www.e4waterways.eu/maps-cyprus.html>

2. Κωνσταντίνος Ταλιώτης, Muck, 2025, Βιντεοεγκατάσταση ΜΙΚΡΟΚΟΣΜΟΙ

- **Περιγραφή έργου:** Η βιντεοεγκατάσταση Muck φέρνει στο **επίκεντρο το οικοσύστημα μιας απλής λακκούβας στη Λευκωσία**, αποκαλύπτοντάς την ως ένα παράξενο, μυστηριώδες και απόκοσμο τοπίο. Το έργο ξεκίνησε από μια τυχαία **συνάντηση** ανάμεσα σε μια **ενδοσκοπική κάμερα και τη λακκούβα** και εξελίσσεται σε ένα συνεχές διαρκειακό πλάνο ενός τοπίου που είναι ταυτόχρονα **ειδυλλιακό και ανησυχητικό**. Καθώς το ληθαργικό βλέμμα της κάμερας πλανείται πάνω από την μαλακή, **γεμάτη κουνούπια λάσπη**, που έρχεται **σε αντίθεση με το χρυσίζον από τον ήλιο νερό της λακκούβας**, ο εφήμερος βίοτοπος ξεδιπλώνεται ως **γαλήνιος και ταυτόχρονα απειλητικός**. Η προβολή του βίντεο στο ταβάνι συνοδεύεται από ένα συνεχές, βουητό ηχοτοπίο που ενισχύει τον **αργό ρυθμό** της εγκατάστασης, προτρέποντας το κοινό να στοχαστεί τις λεπτές αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στις συναισθηματικές αντιδράσεις, το περιφερειακό και το ιζηματικό.

- **Προετοιμασία 1^η συνάντηση:** Βιντεογράφιση με το κινητό τους τηλέφωνο ενός σημείου στον εξωτερικό χώρο του Πανεπιστημίου. Επιλέγουν ένα σημείο (μπορεί να σχετίζεται με πηγή ή ροή νερού, ένα κούφωμα, μια τρύπα κ.ά.) και αφήνουν για 1,5 λεπτό το κινητικό τους εκεί, ενώ βιντεογραφεί. Στη συνέχεια επιστρέφουν στην αίθουσα, αποστέλλουν τα βίντεο και προβάλλονται στην ολομέλεια. Γίνεται σχολιασμός για τα στοιχεία που άλλαξαν και τα στοιχεία που έμειναν σταθερά. Προβληματίζονται για τις διαφορετικές οπτικές του τοπίου γύρω τους, ανάλογα με τον τρόπο που επιλέγουν να εστιάσουν την προσοχή τους.
- **Κατά την επίσκεψη:** Παρατήρηση και καταγραφή. Οι συμμετέχοντες ξαπλωμένοι παρατηρούν το βίντεο. Βγαίνοντας από την αίθουσα καταγράφουν στον χάρτη που κρατούν:
 - 2 στοιχεία σε κίνηση
 - 2 φυσικά στοιχεία
 - 3 χρώματα
 - 3 στοιχεία που υπάρχουν στη λακούβα αλλά δεν αποτυπώθηκαν στο βίντεο
 - 3 συναισθήματα που τους προκάλεσε η θέαση του βίντεο
 - 3 λέξεις που τους έρχονται στο μυαλό από τη θέαση του βίντεο.
- **Ιδέες για επέκταση/έρευνα μετά την επίσκεψη:** Επανάληψη της διαδικασίας βιντεογράφισης στο πάρκο της γειτονίας, σε άλλα σημεία του Πανεπιστημίου ή σε ένα άλλο σημείο σε αστικό ή φυσικό περιβάλλον. Επεξεργασία βίντεο σε ένα απλό πρόγραμμα που μπορούν να βρουν στο διαδίκτυο και δημιουργία σύντομου video art, το οποίο στη συνέχεια παρουσιάζουν στους υπόλοιπους. Ενώνονται διαφορετικά πλάνα, χρήση φίλτρου, εισαγωγή ηχητικού/μουσικής. <https://animoto.com/>

3. Στέλλιος Καλλινίκου, Τόπος, 2024, επτά αρχειακές εκτυπώσεις, 40X60 εκ. η κάθε μια ΤΟΠΙΟ

Περιγραφή έργου: Το έργο διερωτάται με ποιους τρόπους **δημιουργείται ένα τοπίο**; Ποια είναι η στιγμή που η γη μετατρέπεται σε έδαφος; Με ποιους τρόπους ένα τοπίο **φωτίζεται ή βυθίζεται στο σκοτάδι**; Ποιες είναι εκείνες οι δυνάμεις που ασκούνται στην σκληρή πετρώδη επιφάνεια του; Που στέκεται η ζωή μας;

Προετοιμασία 1^η συνάντηση: Παρατήρηση του τοπίου στην αυλή του Πανεπιστημίου και πειραματισμοί με τη χρωματική παλέτα των στοιχείων που παρατηρούν σε συγκεκριμένο σημείο. Δουλεύουν με αποχρώσεις.

Κατά την επίσκεψη:

- Πειραματισμοί με τη χρωματική παλέτα των φωτογραφιών. Οι συμμετέχοντες χρησιμοποιώντας χρωματιστά μολύβια πειραματίζονται στον χάρτη που κρατούν με αναμίξεις χρωμάτων και αποχρώσεις. Ή εναλλακτικά σκανάρωντας το πιο κάτω qr

code αναλύουν τα βασικά χρώματα των φωτογραφιών, δημιουργώντας την χρωματική τους παλέτα.

- Σχεδιαστική επέκταση των φωτογραφιών στον χάρτη που κρατούν. Τι υπάρχει δίπλα που δεν το βλέπουμε; Πώς συνεχίζεται το τοπίο; Χρησιμοποιούν περίγραμμα και χρώμα.

- **Ιδέες για επέκταση/έρευνα μετά την επίσκεψη:** Οι συμμετέχοντες πειραματίζονται με τη διαδικασία φωτογράφισης στο πάρκο της γειτονία τους ή σε ένα άλλο σημείο σε αστικό ή φυσικό περιβάλλον. Βγάζουν διαφορετικές λήψεις από ένα τοπίο ή μεμονωμένα τα στοιχεία που συνθέτουν το τοπίο που έχουν επιλέξει, ώστε να δημιουργήσουν μια σειρά από φωτογραφίες όπως και ο καλλιτέχνης. Επεξεργάζονται τις φωτογραφίες σε ένα απλό πρόγραμμα που μπορούν να βρουν στο διαδίκτυο. Στη συνέχεια μπορούν να εκτυπώσουν τις φωτογραφίες (απλή εκτύπωση) και να τις εγκαταστήσουν/τοποθετήσουν κάπου. Φωτογραφίζουν την εγκατάσταση ώστε να την παρουσιάσουν στους υπόλοιπους εξηγώντας το σκεπτικό τοποθέτησης.

Ενναλλακτικά μπορούν να δημιουργήσουν ένα κολλάζ σε ψηφιακή μορφή.

Πηγή:

<https://www.pinterest.com/search/pins/?q=photo%20museum%20display&rs=typed>
<https://www.pinterest.com/search/pins/?q=landscape%20photo%20museum%20display&rs=typed>

4. Σωκράτης Σωκράτους Manuel de sauvetage / FOBOS, 2019-2023 Αντικείμενα που βρέθηκαν, 1970 μέχρι σήμερα Εγκατάσταση in situ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ

Περιγραφή έργου: ...χωρο-ειδική εγκατάσταση αποτελούμενη από **αντικείμενα** που συλλέχθηκαν σε διάστημα άνω των **δεκαπέντε ετών από τόπους που συνδέονται με τη διέλευση μεταναστών και προσφύγων από τη θάλασσα**. Αντλώντας από μεθόδους

επιτόπιας έρευνας εμπνευσμένες από την ανθρωπολογία, συγκροτεί **ένα ήσυχο αλλά ταυτόχρονα ανατρεπτικό αρχείο, που μαρτυρά στιγμές ακραίας αγωνίας**. Τα αντικείμενα – από έναν οδηγό διάσωσης της δεκαετίας του 1970 μέχρι αυτοσχέδιες πλαστικές άγκυρες, απομεινάρια τροφής, συσκευές σήματος κινδύνου, πυξίδες, μικρά στρογγυλεμένα μαχαίρια, δοχεία νερού και καθρέφτες ηλιογραφίας – αποτυπώνουν τη μακρά διάρκεια και την αδιάκοπη επιτακτική ανάγκη αυτών των διελεύσεων. Ένας καθρέφτης ηλιογραφίας **φέρει τη λέξη φόβος χαραγμένη** με λατινικούς χαρακτήρες (FOBOS), αποδίδοντας την ψυχολογική κατάσταση **εκείνων που ρισκάρουν τη ζωή τους στη θάλασσα**. Με την ταξινόμηση και την παρουσίαση αυτών των αντικειμένων με ελάχιστη παρέμβαση, ο Σωκράτους αναδεικνύει την αντίφαση στον πυρήνα των σύγχρονων προσπαθειών διάσωσης: την αυξανόμενη εξειδίκευση του εξοπλισμού επιβίωσης για άτομα που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν αργότερα απόρριψη αλλού. Συνδυάζοντας πολιτική συνείδηση με ποιητική ακρίβεια, η εγκατάσταση αναλογίζεται τις συνέπειες των πολιτικών, οικονομικών και οικολογικών κρίσεων για τον άνθρωπο, καθώς και τις **εύθραυστες συνθήκες κάτω από τις οποίες οι άνθρωποι κινούνται, διαφεύγουν και ελπίζουν**.

- **Προετοιμασία 1^η συνάντηση:** Περπατούν στον περιβάλλοντα χώρο του Πανεπιστημίου και χαρτογραφούν με χρήση της εφαρμογής google maps, σημεία ροής νερού, πηγές νερού ή σημεία που είναι φανερή η έλλειψη νερού. Προσθέτουν σημεία με pins και στη συνέχεια κάνουν λήψη του χάρτη που προκύπτει. Προβάλλεται την ολομέλεια όταν επιστρέψουν την αίθουσα.
- **Κατά την επίσκεψη:** Παρατήρηση και καταγραφή λέξεων. Οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να παρατηρήσουν προσεκτικά τα αντικείμενα της εγκατάστασης και να καταγράψουν λέξεις που εντοπίζουν στον χάρτη που κρατούν. Στη συνέχεια σκανάρωντας το πιο κάτω qr code (<https://worditout.com/word-cloud/create>), καταχωρούν τις λέξεις και δημιουργούν ένα ψηφιακό κολλάζ λέξεων. Το αποθηκεύουν στο email τους.

- **Ιδέες για επέκταση/έρευνα μετά την επίσκεψη:**

Μελέτη ιστοριών από πρόσφυγες και πειραματισμοί με τη χαρτογράφηση της διαδρομής τους (ανάλογα με τις αναφορές που γίνονται στις πιο κάτω πηγές). Μπορούν να χρησιμοποιήσουν ψηφιακό χάρτη, κολλάζ, κλωστές, σχέδιο κ.ά.

Δίνονται ως πηγές οι πιο κάτω ιστορίες προσφύγων:

<https://www.unhcr.org/cy/news-and-stories/stories>

<https://www.unhcr.org/gr/node/942>

<https://www.unhcr.org/gr/node/925>

<https://www.unhcr.org/cy/news/stories/meet-sadia-medical-doctor-somalia-seeking-refugee-cyprus%C2%A0>

<https://www.unhcr.org/gr/en/news/crete-has-embraced-us-five-refugee-girls-and-their-parents-start-new-life>

<https://www.unhcr.org/gr/en/news/i-feel-i-have-never-been-child>

<https://www.unhcr.org/cy/news/stories/video-story-wahid-young-refugee-afghanistan>

<https://refugeelives.eu/2019/04/23/hasan/#more-3958>

<https://refugeelives.eu/2018/12/27/it-was-difficult-to-live-apart-from-my-husband/#more-3709>

<https://audiovisual.ec.europa.eu/en/media/video/l-195435?lg=OR&sublg=eI>

5. Παύλος Ιωαννίδης, Καμμόκαστρα, 2025, βαμβακερός καμβάς, κάρβουνο, ασάλινες σωλήνες, συνδέσμοι σωλήνων, καθρέφτης από ανοξείδωτο ασάλι, αλυσίδα, άμμος, φωτογραφία ΜΙΚΡΟΚΟΣΜΟΙ

Περιγραφή:... Τα αποτυπώματα (**frottages**) με κάρβουνο από το **δάπεδο του πατρικού σπιτιού του καλλιτέχνη φέρνουν το οικεία ίχνη της καθημερινότητας**. Το νερό που φαίνεται να ρέει πάνω από αυτές τις δομές, αρνείται τον περιορισμό και ταυτόχρονα εμπνέει εμπιστοσύνη και οικειότητα σχεδόν σαν αυτή της μήτρας. Τα πουλιά, ελαφριά και απρόβλεπτα, εισάγουν μια λεπτή, αλλά άγρια αντίρροπη τάση. Ταυτόχρονα, η χρήση **καρβούνου που συλλέχθηκε από τα καμένα χωριά της Κύπρου στη μεγάλη πυρκαγιά του καλοκαιριού του 2025**, γίνεται τόσο μέσο όσο και ανάμνηση, γεμίζοντας αυτό το Καμμόκαστρο με θραύσματα που μας καλούν να παρασυρθούμε, να φανταστούμε να ξανα-ανακαλύψουμε τη θλίψη και την ανανέωση.

Από την ιστοσελίδα του καλλιτέχνη: Ο τίτλος του έργου, *Kammokastra* (Καμμόκαστρα), είναι ένας νεολογισμός που συνδυάζει πολλαπλές ελληνικές λέξεις: *καμμώ* (στην κυπριακή ελληνική, η πράξη του να μετρά κανείς με κλειστά μάτια πριν αρχίσει να ψάχνει στο κρυφτό), *καμένο*, *άμμος* και *κάστρο*. Μαζί, αυτά τα στοιχεία παραπέμπουν σε δράση, αστάθεια, κατασκευή και καταστροφή. Σε σημασιολογικό επίπεδο, η λέξη αναφέρεται σε κάτι που φαίνεται συμπαγές αλλά είναι ασταθές και ήδη **κατεστραμμένο κάτω από την επιφάνεια** — όπως ένα κάστρο από άμμο: χτισμένο, επινοημένο και προορισμένο να καταρρεύσει. Ως μια queer πρακτική γλωσσικής επινόησης και κοσμοπλασίας, το *Kammokastra* ενεργοποιεί μια πολυεπίπεδη μεταφορά **προσποίησης, ευθραυστότητας και παροδικότητας**, όπου αυτό που μοιάζει σταθερό είναι στην πραγματικότητα **επισφαλές και ήδη σε διαδικασία αποσύνθεσης**. (<https://www.pavlosioannides.com/kammokastra>).

- **Προετοιμασία 1^η συνάντηση:** Μέσα από περίπατο και εξερεύνηση του περιβάλλοντα χώρου του Πανεπιστημίου, πειραματίζονται με την τεχνική του *frottage* σε διάφορες επιφάνειες (π.χ. παγκάκια, δάπεδο, χώμα, κορμούς, φύλλα κ.ά). Χρησιμοποιούν κάρβουνο και παστέλ. Δημιουργούν ενδιαφέρουσες συνθέσεις στο ίδιο φύλλο *tracing paper*/ριζόχαρτο.
- **Κατά την επίσκεψη:** Δίνονται στους συμμετέχοντες εκτυπώσεις A5 από φωτογραφίες των καμένων περιοχών της μεγάλης πυρκαγιάς του καλοκαιριού του 2025. Καλούνται

να δημιουργήσουν κολλάζ, απομονώνοντας διαφορετικά στοιχεία από κάθε εκτύπωση (δόμηση/αποδόμηση).

- **Ιδέες για επέκταση/έρευνα μετά την επίσκεψη**: Συνεχίζουν τους πειραματισμούς με την τεχνική του frottage σε διάφορες επιφάνειες στο σπίτι, το Πανεπιστήμιο και τη γειτονιά τους. Δημιουργούν μια μορφή καθημερινής καταγραφής, ημερολογίου (journal) με καταγραφές επιφανειών και αντικειμένων μέσα στην μέρα τους π.χ. στην καφετέρια, στην αυλή ή τις αίθουσες τους Πανεπιστημίου, στο υπνοδωμάτιο, στο σπίτι κάποιου φίλου, στο αυτοκίνητο, στα πλακάκια και πάρκο της γειτονιάς κτλ.

Πηγή: <https://www.pinterest.com/search/pins/?q=journal%20frottage&rs=typed>